

Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi

2020, 4(5): 374-385

DOI: [10.29226/TR1001.2020.221](https://doi.org/10.29226/TR1001.2020.221)

ISSN: 2587-0785 Dergi web sayfası: <https://www.yepad.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

İnsani Gelişme Endeksi, Ekonomik Büyüme ve Turizm Arasındaki İlişki: Türkiye Üzerine Bir Analiz

Büşra GÖKMEN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, e-posta: gokmenbsra@gmail.com

ORCID ID: [0000-0002-7445-8861](https://orcid.org/0000-0002-7445-8861)

Prof. Dr. Ahmet BÜYÜKŞALVARCI, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Turizm Fakültesi, e-posta: ahmetbuyuksalvarci@gmail.com

ORCID ID: [0000-0001-7207-3987](https://orcid.org/0000-0001-7207-3987)

Öz

Ülkelerin gelişmişlik seviyelerinin belirlenmesinde ekonomik büyümenin yanı sıra sosyo-kültürel gelişme kaydetmesi de önem arz etmektedir. Birleşmiş Milletler Gelişme Programı (UNDP) tarafından her yıl yayınlanan İnsani Gelişme Raporu'nda ülkelerin gelişme seviyeleri sunulmaktadır. Turizm ise, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde önemli paya sahiptir. Bu kapsamda insani gelişme, ekonomik büyüme ve turizm arasında bir ilişkinin var olup olmadığının belirlenmesi önem kazanmaktadır. Bu çalışmanın amacı 1990-2018 dönemine ilişkin Türkiye'de insani gelişme endeksi, ekonomik büyüme ve turizm arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu kapsamda kısa ve uzun dönemli ilişkiler eşbütünleşme ve nedensellik yöntemi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre kısa dönemde değişkenler arasında bir ilişkinin bulunduğu ve uzun dönemde turizm ile insani gelişme endeksi arasında ve ekonomik büyüme ile insani gelişme endeksi arasında ilişkiler bulunmuştur. Granger nedensellik analizi sonuçları ise ekonomik büyümeden insani gelişme endeksine ve turizmden ekonomik büyümeye doğru tek yönlü nedensellik ilişkisi olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: İnsani Gelişme Endeksi, Ekonomik Büyüme, Turizm, Eşbütünleşme, Türkiye

Makale Gönderme Tarihi: 25.07.2020

Makale Kabul Tarihi: 10.09.2020

Önerilen Atıf: Gökmen, B., Büyüksalvarcı, A. (2020). İnsani Gelişme Endeksi, Ekonomik Büyüme ve Turizm Arasındaki İlişki: Türkiye Üzerine Bir Analiz. *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 4(5), 374-385.

© 2020 Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi.

Journal of Management, Economic and Marketing Research

2020, 4(5): 374-385

DOI: [10.29226/TR1001.2020.221](https://doi.org/10.29226/TR1001.2020.221)

ISSN: 2587-0785 Journal Homepage: <https://www.yepad.org>

RESEARCH PAPER

The Relationship Between Human Development Index, Economic Growth, and Tourism: An Analysis on Turkey

Büşra GÖKMEN, Necmettin Erbakan University, Institute of Social Sciences, e-mail: gokmenbsra@gmail.com

ORCID ID: [0000-0002-7445-8861](https://orcid.org/0000-0002-7445-8861)

Prof. Dr. Ahmet BÜYÜKŞALVARCI, Necmettin Erbakan University, Faculty of Tourism, e-mail: ahmetbuyuksalvarci@gmail.com

ORCID ID: [0000-0001-7207-3987](https://orcid.org/0000-0001-7207-3987)

Abstract

In addition to economic growth, socio-cultural development is important in determining the development levels of countries. In the Human Development Report published annually by the United Nations Development Program (UNDP), countries' development levels are presented. Tourism has an important share in the economies of developed and developing countries. In this context, it is important to determine whether there is a relationship between human development, economic growth and tourism. The aim of this study is to determine the relationship between human development index, economic growth and tourism in Turkey for the period 1990-2018. In this context, short and long term relationships were analyzed by cointegration and causality method. According to the findings, there is a relationship between variables in the short term and between the tourism and human development index in the long term, and between economic growth and human development index. Granger causality analysis results showed that there is one-way causality relationship from economic growth to human development index and tourism to economic growth.

Keywords: Human Development Index, Economic Growth, Tourism, Cointegration, Turkey.

Received: 25.07.2020

Accepted: 10.09.2020

Suggested Citation: : Gökmen, B. (2020). The Relationship Between Human Development Index, Economic Growth, and Tourism: An Analysis on Turkey, *Journal of Management, Economic and Marketing Research*, 4(5), 374-385.

© 2020 Journal of Management, Economic and Marketing Research